Συλλογή της Νομολογίας

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ
MACIEJ SZPUNAR
της 8ης Δεκεμβρίου 2022[1]

Υπόθεση C-583/22 PPU

MV
παρισταμένου του:
Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof

[αίτηση του Bundesgerichtshof
(Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου, Γερμανία)
για την έκδοση προδικαστικής αποφάσεως]

«Προδικαστική παραπομπή – Δικαστική συνεργασία σε ποινικές υποθέσεις – Απόφαση-πλαίσιο 2008/675/ΔΕΥ – Άρθρο 3 – Καταδικαστικές αποφάσεις σε περισσότερα κράτη μέλη – Καθορισμός συνολικής ποινής – Συνεκτίμηση της καταδικαστικής απόφασης που εκδόθηκε σε άλλο κράτος – Υπέρβαση του ανωτάτου ορίου συνολικής ποινής που προβλέπει το εθνικό δίκαιο»

I. Εισαγωγή

1. Η υπό κρίση υπόθεση παρέχει στο Δικαστήριο την ευκαιρία να ερμηνεύσει για πρώτη φορά το άρθρο 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675/ΔΕΥ[2], το οποίο αφορά το λεπτό ζήτημα της ενδεχόμενης συγχώνευσης ποινών[3] σε περίπτωση πραγματικής συρροής αξιόποινων πράξεων[4] που τελέστηκαν σε περισσότερα κράτη μέλη.

[1] Γλώσσα του πρωτοτύπου: η γαλλική.

[2] Απόφαση-πλαίσιο του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 2008, για τη συνεκτίμηση των καταδικαστικών αποφάσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης επ' ευκαιρία νέας ποινικής διαδικασίας (ΕΕ 2008, L 220, σ. 32).

[3] Για τους σκοπούς των παρουσών προτάσεων, ως «συγχώνευση ποινών» εννοώ τόσο την επιβολή συνολικής ποινής της οποίας το ανώτατο ύψος αντιστοιχεί στη βαρύτερη αρχική ποινή η οποία απορροφά την ελαφρύτερη ποινή με αποτέλεσμα η τελευταία να θεωρείται ότι περιλαμβάνεται στην πρώτη, όσο και την επιβολή συνολικής ποινής που αντιστοιχεί στο άθροισμα των επιμέρους ποινών εντός ενός ανωτάτου ορίου.

[4] Ως «πραγματική συρροή αξιόποινων πράξεων» εννοώ την κατάσταση κατά την οποία πρόσωπο που έχει τελέσει αξιόποινη πράξη τελεί και δεύτερη, ενώ δεν έχει ακόμη καταδικαστεί αμετάκλητα για την πρώτη.

II. Το νομικό πλαίσιο

A. Η απόφαση-πλαίσιο 2008/675

2. Οι αιτιολογικές σκέψεις 1, 5, 7, 8, 9 και 14 της απόφασης-πλαισίου 2008/675 έχουν ως εξής:

«(1) Η Ευρωπαϊκή Ένωση έχει ως στόχο τη διατήρηση και την ανάπτυξη ενός χώρου ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης. Αυτός ο στόχος προϋποθέτει ότι οι πληροφορίες σχετικά με τις καταδικαστικές αποφάσεις που εκδίδονται στα κράτη μέλη είναι δυνατόν να συνεκτιμώνται εκτός του κράτους μέλους έκδοσης της καταδικαστικής απόφασης, τόσο για την πρόληψη νέων αξιόποινων πράξεων όσο και επ' ευκαιρία νέων ποινικών διαδικασιών.

[…]

(5) Θα πρέπει να επισημοποιηθεί η αρχή σύμφωνα με την οποία σε μια καταδικαστική απόφαση που εκδίδεται σε ένα κράτος μέλος θα πρέπει να αποδίδονται από άλλα κράτη μέλη αποτελέσματα ισοδύναμα με εκείνα που έχουν οι καταδικαστικές αποφάσεις που εκδίδουν τα δικά τους δικαστήρια σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, είτε αυτά αντιμετωπίζονται από το εθνικό δίκαιο ως πραγματικά περιστατικά είτε ως θέματα δικονομικού ή ουσιαστικού δικαίου. Ωστόσο, η παρούσα απόφαση-πλαίσιο δεν αποσκοπεί να εναρμονίσει τις συνέπειες που προβλέπουν οι διάφορες εθνικές νομοθεσίες για την ύπαρξη προτέρων καταδικαστικών αποφάσεων, και η υποχρέωση να συνεκτιμώνται πρότερες καταδικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί σε άλλα κράτη μέλη ισχύει μόνο στο μέτρο που οι πρότερες εθνικές καταδικαστικές αποφάσεις συνεκτιμώνται σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

[…]

(7) Τα αποτελέσματα των καταδικαστικών αποφάσεων που έχουν εκδώσει άλλα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι ισοδύναμα με τα αποτελέσματα των εθνικών αποφάσεων, είτε πρόκειται για την προδικασία είτε για την ίδια την ποινική δίκη είτε για τον χρόνο εκτέλεσης της κύρωσης.

(8) Οσάκις, κατά τη διεξαγωγή ποινικής διαδικασίας σε κράτος μέλος, διατίθενται πληροφορίες για πρότερη καταδικαστική απόφαση σε άλλο κράτος μέλος, θα πρέπει να αποφεύγεται, κατά το δυνατόν, το ενδεχόμενο να τύχει το οικείο πρόσωπο λιγότερο ευνοϊκής μεταχείρισης απ' ό, τι εάν η πρότερη καταδικαστική απόφαση ήταν εθνική καταδικαστική απόφαση.

(9) Το άρθρο 3 παράγραφος 5 θα πρέπει να ερμηνεύεται, μεταξύ άλλων, λαμβάνοντας υπόψη την αιτιολογική σκέψη 8, έτσι ώστε, εάν το εθνικό δικαστήριο σε νέα ποινική διαδικασία, κατά τη συνεκτίμηση προηγουμένως επιβληθείσας κύρωσης που εκδόθηκε σε άλλο κράτος μέλος, είναι της γνώμης ότι η επιβολή ορισμένου επιπέδου ποινής εντός των ορίων του εθνικού δικαίου θα είναι δυσανάλογα αυστηρή για τον δράστη, λαμβανομένων υπόψη των συνθηκών, και εάν ο σκοπός της επιβολής κύρωσης μπορεί να επιτευχθεί με μικρότερη ποινή, να μπορεί να μειώνεται αναλόγως το επίπεδο της ποινής, εφόσον αυτό θα ήταν δυνατόν να γίνει σε αποκλειστικά εγχώριες υποθέσεις.

[…]

(14) Η παρέμβαση σε δικαστική απόφαση ή στην εκτέλεσή της καλύπτει, μεταξύ άλλων, τις περιπτώσεις κατά τις οποίες, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο του δεύτερου κράτους μέλους, η ποινή που έχει επιβληθεί από πρότερη δικαστική απόφαση συμψηφίζεται ή προστίθεται σε άλλη ποινή, η οποία στη συνέχεια πράγματι εκτελείται, στο μέτρο που η πρώτη ποινή δεν έχει ήδη εκτελεσθεί ή η εκτέλεσή της δεν έχει μεταφερθεί στο δεύτερο κράτος μέλος».

3. Το άρθρο 1, παράγραφος 1, της εν λόγω απόφασης-πλαισίου ορίζει τα εξής:

«Σκοπός της παρούσας απόφασης-πλαισίου είναι ο καθορισμός των όρων υπό τους οποίους, επ' ευκαιρία ποινικής διαδικασίας σε κράτος μέλος κατά ενός προσώπου, συνεκτιμώνται προηγούμενες καταδικαστικές αποφάσεις που εκδόθηκαν σε άλλα κράτη μέλη κατά του ιδίου προσώπου για διαφορετικά πραγματικά περιστατικά».

4. Για τους σκοπούς της εν λόγω απόφασης-πλαισίου, «ως "καταδικαστική απόφαση" νοείται κάθε αμετάκλητη απόφαση ποινικού δικαστηρίου η οποία θεμελιώνει την ενοχή προσώπου για αξιόποινη πράξη».

5. Το άρθρο 3 της εν λόγω απόφασης-πλαισίου, υπό τον τίτλο «Συνεκτίμηση επ' ευκαιρία νέας ποινικής διαδικασίας, καταδικαστικής απόφασης που εκδόθηκε σε άλλο κράτος μέλος», προβλέπει τα εξής:

«1. Κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε, επ' ευκαιρία ποινικής διαδικασίας κατά ενός προσώπου, οι καταδικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί προηγουμένως σε άλλα κράτη μέλη κατά του ιδίου προσώπου για διαφορετικά πραγματικά περιστατικά, ως προς τις οποίες έχουν ληφθεί πληροφορίες βάσει των εφαρμοστέων πράξεων περί αμοιβαίας δικαστικής συνδρομής ή περί ανταλλαγής πληροφοριών ποινικών μητρώων, να συνεκτιμώνται στον βαθμό που συνεκτιμώνται οι πρότερες εθνικές καταδικαστικές αποφάσεις και να έχουν ισοδύναμα έννομα αποτελέσματα με τις πρότερες εθνικές καταδικαστικές αποφάσεις, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο.

2. Η παράγραφος 1 εφαρμόζεται στην προδικασία, στην ίδια την ποινική δίκη και στον χρόνο εκτέλεσης της καταδικαστικής απόφασης, ιδίως όσον αφορά τους εφαρμοστέους δικονομικούς κανόνες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που αφορούν την προσωρινή κράτηση, τον χαρακτηρισμό της αξιόποινης πράξης, το είδος και το επίπεδο της επαπειλούμενης ποινής καθώς και τους κανόνες που διέπουν την εκτέλεση της απόφασης.

3. Η συνεκτίμηση των πρότερων καταδικαστικών αποφάσεων οι οποίες εκδόθηκαν σε άλλα κράτη μέλη, όπως προβλέπεται στην παράγραφο 1, δεν συνεπάγεται παρέμβαση στις πρότερες καταδικαστικές αποφάσεις, ανάκληση ή αναθεώρηση αυτών των αποφάσεων ή οποιασδήποτε απόφασης σχετικής με την εκτέλεσή τους από το κράτος μέλος στο οποίο διεξάγεται η νέα διαδικασία.

[…]

5. Αν η αξιόποινη πράξη την οποία αφορά η νέα ποινική διαδικασία έχει τελεσθεί πριν από την έκδοση της πρότερης καταδικαστικής απόφασης ή την πλήρη εκτέλεσή της, οι παράγραφοι 1 και 2 δεν συνεπάγονται την υποχρέωση για τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν τους εθνικούς κανόνες τους για την επιβολή ποινών, εφόσον η εφαρμογή των εν λόγω κανόνων σε καταδικαστικές αποφάσεις της αλλοδαπής ενδέχεται να περιορίζει την επιβολή ποινής από τη δικαστική αρχή επ' ευκαιρία νέας διαδικασίας.

Εντούτοις, τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι, στις περιπτώσεις αυτές, τα δικαστήριά τους μπορούν να συνεκτιμούν άλλως τις πρότερες καταδικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί σε άλλα κράτη μέλη».

Β. Το γερμανικό δίκαιο

6. Οι διατάξεις που διέπουν τη συγχώνευση ποινών περιλαμβάνονται στα άρθρα 53 έως 55 του Strafgesetzbuch (γερμανικού Ποινικού Κώδικα, στο εξής: StGB).

7. Το άρθρο 53, παράγραφος 1, StGB, το οποίο αφορά την πραγματική συρροή αξιόποινων πράξεων, ορίζει τα εξής:

«Όταν ένα πρόσωπο έχει τελέσει πλείονες αξιόποινες πράξεις για τις οποίες καταδικάζεται ταυτοχρόνως σε πλείονες στερητικές της ελευθερίας ποινές ή χρηματικές ποινές, διατάσσεται η συγχώνευση των ποινών αυτών.»

8. Το άρθρο 54, παράγραφοι 1 και 2, StGB, το οποίο αφορά τη συγχώνευση ποινών, περιέχει τους ακόλουθους κανόνες:

«1. Εάν μία από τις επί μέρους ποινές είναι ισόβια κάθειρξη, ως συνολική ποινή επιβάλλεται ισόβια κάθειρξη. Σε όλες τις άλλες περιπτώσεις, η συνολική ποινή σχηματίζεται με την επαύξηση της βαρύτερης ποινής και, σε περίπτωση ποινών διαφορετικής φύσεως, με την επαύξηση της ποινής που είναι βαρύτερη εκ της φύσεώς της. Στην περίπτωση αυτή, η προσωπικότητα του δράστη και οι επί μέρους αξιόποινες πράξεις αξιολογούνται συνολικά.

2. Η συνολική ποινή δεν μπορεί να είναι ίση με το άθροισμα των επί μέρους ποινών. Δεν επιτρέπεται να υπερβαίνει τα δεκαπέντε έτη σε περίπτωση πρόσκαιρων στερητικών της ελευθερίας ποινών και τις επτακόσιες είκοσι ημερήσιες μονάδες σε περίπτωση χρηματικής ποινής».

9. Το άρθρο 55, παράγραφος 1, StGB, το οποίο αφορά την εκ των υστέρων συγχώνευση των ποινών, ορίζει τα εξής:

«Τα άρθρα 53 και 54 εφαρμόζονται επίσης όταν ένα πρόσωπο που καταδικάσθηκε αμετάκλητα, πριν από την εκτέλεση, την παραγραφή ή την δικαστική άφεση της ποινής που του επιβλήθηκε, καταδικάζεται για άλλη αξιόποινη πράξη την οποία τέλεσε πριν από την πρότερη καταδικαστική απόφαση. Ως πρότερη καταδικαστική απόφαση νοείται η απόφαση στην προηγούμενη δίκη, στο πλαίσιο της οποίας κατέστη δυνατή για τελευταία φορά η εξέταση των πραγματικών περιστατικών στα οποία στηρίχθηκε η εν λόγω απόφαση.»

III. Η διαφορά της κύριας δίκης, τα προδικαστικά ερωτήματα και η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

10. Ο αναιρεσείων της κύριας δίκης είναι Γάλλος υπήκοος.

11. Κατά το χρονικό διάστημα από τον Αύγουστο του 2002 έως τον Σεπτέμβριο του 2003, ο αναιρεσείων της κύριας δίκης τέλεσε διάφορες αξιόποινες πράξεις στη Γαλλία. Στις 10 Οκτωβρίου 2003, απήγαγε μια φοιτήτρια από πανεπιστήμιο της Γερμανίας και τη βίασε.

12. Στις 20 Οκτωβρίου 2003, ο αναιρεσείων της κύριας δίκης συνελήφθη στις Κάτω Χώρες δυνάμει εντάλματος σύλληψης των γαλλικών αρχών και, έπειτα από σχεδόν επτά μήνες κράτησης επί σκοπώ εκδόσεως, μεταφέρθηκε στη Γαλλία στις 17 Μαΐου 2004 όπου και φυλακίστηκε.

13. Στις 30 Σεπτεμβρίου 2004, ο αναιρεσείων της κύριας δίκης καταδικάσθηκε από το tribunal de grande instance de Gueret (περιφερειακό δικαστήριο του Gueret, Γαλλία) σε στερητική της ελευθερίας ποινή δύο ετών.

14. Στις 29 Φεβρουαρίου 2008, το cour d'assises du Loir-et-Cher (κακουργιοδικείο του Loir-et-Cher στο Blois, Γαλλία) επέβαλε στον κατηγορούμενο στερητική της ελευθερίας ποινή δεκαπέντε ετών. Στην ποινή αυτή συγχωνεύθηκαν οι περαιτέρω καταδικαστικές αποφάσεις, αφενός, της 16ης Μαΐου 2008 του cour d'assises de Loire-Atlantique (κακουργιοδικείου του Loire-Atlantique στη Νάντη, Γαλλία) σε στερητική της ελευθερίας ποινή έξι ετών και, αφετέρου, της 23ης Απριλίου 2012 του cour d'appel de Grenoble (εφετείου Γκρενόμπλ, Γαλλία) σε στερητική της ελευθερίας ποινή ενός έτους και έξι μηνών.

15. Στις 24 Ιανουαρίου 2013, το cour d'assises du Maine-et-Loire (κακουργιοδικείο του Maine-et-Loire στο Angers, Γαλλία) καταδίκασε τον αναιρεσείοντα της κύριας δίκης σε πρόσθετη στερητική της ελευθερίας ποινή επτά ετών.

16. Οι πέντε αυτές καταδικαστικές αποφάσεις αφορούσαν στο σύνολό τους τις πράξεις που είχε τελέσει ο αναιρεσείων της κύριας δίκης από τον Αύγουστο του 2002 έως τον Σεπτέμβριο του 2003. Από τις στερητικές της ελευθερίας ποινές εκτελέσθηκαν δεκαεπτά έτη και εννέα μήνες, με αποτέλεσμα ο αναιρεσείων της κύριας δίκης να παραμείνει αδιαλείπτως φυλακισμένος στη Γαλλία έως τις 23 Ιουλίου 2021, ημερομηνία κατά την οποία παραδόθηκε στις γερμανικές αρχές.

17. Έκτοτε, ο αναιρεσείων της κύριας δίκης τελεί σε προσωρινή κράτηση στη Γερμανία δυνάμει εντάλματος σύλληψης του Amtsgericht Freiburg im Breisgau (ειρηνοδικείου του Φράιμπουργκ στο Μπράισγκαου, Γερμανία).

18. Στις 21 Φεβρουαρίου 2022, το Landgericht Freiburg im Breisgau (περιφερειακό δικαστήριο του Φράιμπουργκ στο Μπράισγκαου, Γερμανία) δίκασε τον αναιρεσείοντα της κύριας δίκης για τις πράξεις που είχε τελέσει στις 10 Οκτωβρίου 2003 στη Γερμανία και τον καταδίκασε σε στερητική της ελευθερίας ποινή έξι ετών για το αδίκημα του βιασμού διακεκριμένης μορφής. Το δικαστήριο αυτό έκρινε ότι η αρμόζουσα ποινή για τις πράξεις που είχε τελέσει ήταν η στέρηση της ελευθερίας του για επτά έτη. Ωστόσο, λόγω της αδυναμίας εκ των υστέρων συγχώνευσης της ποινής αυτής με τις πέντε ποινές που είχαν επιβληθεί από τα γαλλικά δικαστήρια, το δικαστήριο αυτό μείωσε κατά ένα έτος την ποινή εν είδει αντισταθμίσεως.

19. Ο αναιρεσείων της κύριας δίκης άσκησε αναίρεση κατά της απόφασης αυτής ενώπιον του Bundesgerichtshof (Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου, Γερμανία).

20. Πρώτον, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι η δυνατότητα επιβολής στερητικής της ελευθερίας ποινής στον αναιρεσείοντα της κύριας δίκης για το αδίκημα του βιασμού διακεκριμένης μορφής, το οποίο αποτελεί το αντικείμενο της κύριας δίκης, εξαρτάται από την ερμηνεία της αρχής της εξομοίωσης των καταδικαστικών αποφάσεων που έχουν εκδοθεί σε άλλα κράτη μέλη, την οποία καθιερώνει το άρθρο 3, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2008/675, σε συνδυασμό με το άρθρο της 3, παράγραφος 5, πρώτο εδάφιο.

21. Επισημαίνει ότι, εάν οι καταδικαστικές αποφάσεις των γαλλικών δικαστηρίων εξομοιώνονταν με αυτές που εξέδωσαν τα γερμανικά δικαστήρια, θα έπρεπε να διαταχθεί, κατ' εφαρμογήν του άρθρου 55, παράγραφος 1, StGB, η εκ των υστέρων συγχώνευση των ποινών που επιβλήθηκαν από τα γαλλικά αυτά δικαστήρια και της ποινής που επιβλήθηκε στο πλαίσιο της κύριας δίκης για βιασμό διακεκριμένης μορφής, δεδομένου ότι η αξιόποινη αυτή πράξη τελέστηκε πριν από την έκδοση των καταδικαστικών αποφάσεων στη Γαλλία.

22. Στην περίπτωση αυτή, θα έπρεπε επίσης να ληφθεί υπόψη το ανώτατο όριο των δεκαπέντε ετών στέρησης της ελευθερίας που προβλέπεται στο άρθρο 54, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, StGB. Το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το ανώτατο αυτό όριο έχει ήδη συμπληρωθεί με την επιβολή στερητικής της ελευθερίας ποινής δεκαπέντε ετών από cour d'assises du Loir-et-Cher (κακουργιοδικείου του Loir-et-Cher στο Blois) της 29ης Φεβρουαρίου 2008. Υπογραμμίζει ότι, κατά συνέπεια, σε περίπτωση συγχώνευσης ποινών, εφόσον ήταν δυνατή η επιβολή στον αναιρεσείοντα της κύριας δίκης ατομικής ποινής για την επίμαχη στο πλαίσιο της κύριας δίκης αξιόποινη πράξη, η συνολική ποινή θα παρέμενε, εντούτοις, λόγω του ανωτάτου αυτού ορίου, δεκαπέντε έτη στέρηση της ελευθερίας και καμία άλλη ποινή δεν θα μπορούσε να εκτελεστεί εις βάρος του.

23. Το αιτούν δικαστήριο αναφέρει ότι, κατά πάγια νομολογία του, δεν είναι δυνατή, για λόγους δημοσίου διεθνούς δικαίου, η συγχώνευση της νέας ποινής με τις ποινές που έχουν επιβληθεί σε άλλο κράτος, διότι μια τέτοιου είδους συγχώνευση θα επηρέαζε το δεδικασμένο της αλλοδαπής καταδικαστικής απόφασης και την κυριαρχική εξουσία του αλλοδαπού κράτους.

24. Δεδομένης της αδυναμίας αυτής, το άρθρο 3, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 υποχρεώνει τα κράτη μέλη να μεριμνούν ώστε, επ' ευκαιρία νέας ποινικής διαδικασίας κατά ενός προσώπου, οι καταδικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί προηγουμένως σε άλλα κράτη μέλη κατά του προσώπου αυτού για διαφορετικά πραγματικά περιστατικά, να συνεκτιμώνται στον βαθμό που, σύμφωνα με το εθνικό δίκαιο, συνεκτιμώνται οι πρότερες εθνικές καταδικαστικές αποφάσεις. Τούτο έχει ως σκοπό να αποφευχθεί το ενδεχόμενο το οικείο πρόσωπο να τύχει λιγότερο ευνοϊκής μεταχείρισης απ' ό, τι εάν η επίμαχη πρότερη καταδικαστική απόφαση ήταν εθνική καταδικαστική απόφαση.

25. Ωστόσο, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς το περιεχόμενο του άρθρου 3, παράγραφος 5, πρώτο εδάφιο, της απόφασης-πλαισίου 2008/675, δυνάμει του οποίου τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται, εάν η αξιόποινη πράξη την οποία αφορά η νέα ποινική διαδικασία έχει τελεσθεί πριν από την έκδοση της πρότερης καταδικαστικής απόφασης ή την πλήρη εκτέλεσή της, να εφαρμόζουν τους εθνικούς κανόνες τους για την επιβολή ποινών, εφόσον η εφαρμογή των εν λόγω κανόνων σε καταδικαστικές αποφάσεις της αλλοδαπής ενδέχεται να περιορίζει την επιβολή ποινής από τη δικαστική αρχή επ' ευκαιρία νέας διαδικασίας.

26. Επομένως, σύμφωνα με το αιτούν δικαστήριο, ποινή για την επίμαχη αξιόποινη πράξη θα μπορούσε να επιβληθεί μόνον εάν το άρθρο 3, παράγραφος 5, πρώτο εδάφιο, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 ερμηνευόταν υπό την έννοια ότι η αρχή της ίσης μεταχείρισης που εξαγγέλλεται στο άρθρο 3, παράγραφος 1, της εν λόγω απόφασης-πλαισίου δεν έχει εφαρμογή όταν ο συνυπολογισμός της ποινής που έχει επιβληθεί σε άλλο κράτος μέλος συνεπάγεται υπέρβαση του ανωτάτου ορίου των δεκαπέντε ετών στέρησης της ελευθερίας που προβλέπεται στο άρθρο 54, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, StGB. Ωστόσο, η ερμηνεία αυτή θα ερχόταν σε αντίθεση με την αρχή της ίσης μεταχείρισης των καταδικαστικών αποφάσεων που έχουν εκδοθεί σε άλλα κράτη μέλη, δεδομένου ότι θα επέτρεπε την υπέρβαση του ανωτάτου αυτού ορίου σε σχέση με τις τελευταίες αυτές ποινές.

27. Δεύτερον, σε περίπτωση που το άρθρο 3, παράγραφος 5, πρώτο εδάφιο, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 πρέπει πράγματι να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η αρχή της ίσης μεταχείρισης του άρθρου 3, παράγραφος 1, της εν λόγω απόφασης-πλαισίου δεν έχει εφαρμογή υπό τις περιστάσεις της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται ως προς την ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω απόφασης-πλαισίου.

28. Ειδικότερα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί να διευκρινιστεί εάν η συνεκτίμηση της ποινής που έχει επιβληθεί σε άλλο κράτος μέλος κατ' επιταγήν της τελευταίας αυτής διάταξης πρέπει να γίνεται κατά τρόπο ώστε το μειονέκτημα που προκύπτει από την αδυναμία εκ των υστέρων συγχώνευσης των ποινών να προσδιορίζεται επακριβώς και να αιτιολογείται κατά την επιμέτρηση της ποινής για την εγχώρια αξιόποινη πράξη.

29. Το αιτούν δικαστήριο αναφέρει ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του επί του θέματος, το μειονέκτημα που προκύπτει από την αδυναμία εκ των υστέρων συγχώνευσης των ποινών, όσον αφορά τις καταδικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος, λαμβάνεται κατά κανόνα υπόψη, κατά την επιμέτρηση της ποινής, μέσω μιας μη ποσοτικά προσδιορισμένης μείωσης της ποινής εν είδει αντισταθμίσεως, η οποία αφίεται στην εκτίμηση του δικαστηρίου της ουσίας.

30. Ωστόσο, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι μόνο μια σαφώς αιτιολογημένη και ποσοτικά προσδιορισμένη αντιστάθμιση του μειονεκτήματος αυτού συνάδει με τους κανόνες του άρθρου 3, παράγραφοι 1 και 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675

31. Δυνάμει της εν λόγω απόφασης-πλαισίου, ο τρόπος με τον οποίο συνεκτιμώνται πρότερες καταδικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος πρέπει να προσεγγίζει κατά το δυνατόν εκείνον με τον οποίο συνεκτιμώνται οι πρότερες εθνικές καταδικαστικές αποφάσεις. Ωστόσο, το αιτούν δικαστήριο εκτιμά ότι η κατά το δυνατόν προσέγγιση του καθεστώτος συγχώνευσης ποινών των άρθρων 54 και 55 StGB, το οποίο επιτάσσει ποσοτική εκτίμηση, καθιστά αναγκαίο να προσδιορίζεται επακριβώς το μειονέκτημα που προκύπτει από την αδυναμία συγχώνευσης των ποινών και να αφαιρείται από τη νέα (συνολική ποινή) που πρόκειται να επιβληθεί.

32. Το δικαστήριο αυτό προσθέτει ότι η αιτιολογημένη και ποσοτικά προσδιορισμένη αντιστάθμιση του εν λόγω μειονεκτήματος επιβάλλεται όχι μόνο για λόγους διαφάνειας, αλλά και προκειμένου το αναιρετικό δικαστήριο να μπορέσει να ασκήσει τον έλεγχό του επί της επιμέτρησης της ποινής. Η εφαρμογή μιας μη ποσοτικοποιημένης αντισταθμιστικής μείωσης, ως προσέγγιση που απλώς ευνοεί τον κατηγορούμενο κατά την επιμέτρηση της ποινής, δεν πληροί την απαίτηση αυτή.

33. Το αιτούν δικαστήριο διευκρινίζει περαιτέρω ότι ο τρόπος με τον οποίο το δικαστήριο της ουσίας καθορίζει επακριβώς την αντιστάθμιση εμπίπτει στην εξουσία του εκτιμήσεως. Το δικαστήριο της ουσίας μπορεί να λάβει άμεσα υπόψη, κατά την επιμέτρηση της νέας ποινής, την αδυναμία συγχώνευσης της τελευταίας με πρότερη ποινή –μέσω του ποσοτικού προσδιορισμού του αφαιρούμενου τμήματος– ή να προβεί, παραδείγματος χάριν, σε «πλασματική συγχώνευση ποινών» και να μειώσει τη νέα ποινή κατά την αλλοδαπή ποινή. Το μόνο που απαιτείται στο πλαίσιο αυτό είναι η αντιστάθμιση να είναι αρμόζουσα και να αιτιολογείται με κατανοητό και ποσοτικοποιημένο τρόπο, όπως προβλέπεται για τη συγχώνευση ποινών βάσει των άρθρων 54 και 55 StGB.

34. Όσον αφορά την υπόθεση της κύριας δίκης, το αιτούν δικαστήριο επισημαίνει ότι το Landgericht Freiburg im Breisgau (περιφερειακό δικαστήριο του Φράιμπουργκ στο Μπράισγκαου) δεν έλαβε υπόψη, με την απόφασή του, ότι η επιβολή στερητικής της ελευθερίας ποινής έξι ετών οδηγούσε σε υπέρβαση του ανωτάτου ορίου των δεκαπέντε ετών που προβλέπει το άρθρο 54, παράγραφος 2, δεύτερη περίοδος, StGB για τις στερητικές της ελευθερίας ποινές. Επίσης, το δικαστήριο αυτό δεν ανέφερε κανένα συγκεκριμένο κριτήριο ως προς τον τρόπο με τον οποίον έπρεπε να συνεκτιμηθούν οι καταδικαστικές αποφάσεις που εκδόθηκαν σε άλλο κράτος μέλος, όπως επιτάσσει το άρθρο 3, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της απόφασης-πλαισίου 2008/675.

35. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο) αποφάσισε να αναστείλει την ενώπιόν του διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Μπορεί, λαμβανομένης υπόψη της αρχής της ίσης μεταχείρισης που απορρέει από το άρθρο 3, παράγραφος 1, της απόφασης πλαισίου 2008/675/ΔΕΥ και υπό το πρίσμα του άρθρου 3, παράγραφος 5, αυτής, σε περίπτωση συγχώνευσης μεταξύ ποινών οι οποίες επιβλήθηκαν με καταδικαστικές αποφάσεις στη Γερμανία και ποινών που επιβλήθηκαν σε άλλο κράτος μέλος, να επιβληθεί ποινή για την αξιόποινη πράξη που τελέστηκε στην ημεδαπή, ακόμη και αν ο πλασματικός συνυπολογισμός της ποινής που επέβαλε το δικαστήριο άλλου κράτους μέλους θα οδηγούσε σε υπέρβαση του ανώτατου ορίου που επιτρέπεται από το γερμανικό δίκαιο για τις πρόσκαιρες στερητικές της ελευθερίας ποινές;

2) Σε περίπτωση καταφατικής απάντησης στο πρώτο ερώτημα:

Πρέπει η συνεκτίμηση της ποινής δικαστηρίου άλλου κράτους μέλους της Ευρωπαϊκής Ένωσης που προβλέπεται στο άρθρο 3, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της απόφασης-πλαισίου 2008/675/ΔΕΥ να γίνεται κατά τρόπον ώστε το μειονέκτημα που προκύπτει από την αδυναμία εκ των υστέρων συγχώνευσης των ποινών –σύμφωνα με τις αρχές συγχώνευσης των ποινών που προβλέπει η γερμανική νομοθεσία– να προσδιορίζεται επακριβώς και να αιτιολογείται στο πλαίσιο της επιμέτρησης της ποινής για την αξιόποινη πράξη που τελέστηκε στην ημεδαπή;»

36. Το δεύτερο τμήμα του Δικαστηρίου αποφάσισε, στις 27 Σεπτεμβρίου 2022, να υπαχθεί η υπό κρίση υπόθεση στην επείγουσα προδικαστική διαδικασία του άρθρου 107, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας του Δικαστηρίου.

37. Γραπτές παρατηρήσεις υπέβαλαν ο Generalbundesanwalt beim Bundesgerichtshof (γενικός εισαγγελέας του Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου, Γερμανία) και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

38. Οι ανωτέρω, καθώς και ο αναιρεσείων της κύριας δίκης, παρέστησαν στην επ' ακροατηρίου συζήτηση της 14ης Νοεμβρίου 2022.

IV. Ανάλυση

A. Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος

39. Με το πρώτο προδικαστικό ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ζητεί, κατ' ουσίαν, να διευκρινιστεί εάν το άρθρο 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι κράτος μέλος υποχρεούται, επ' ευκαιρία ποινικής διαδικασίας κατά ενός προσώπου, να εφαρμόσει τους εθνικούς κανόνες του περί συγχώνευσης ποινών συνεκτιμώντας τις πρότερες καταδικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος κατά του ίδιου προσώπου για διαφορετικές πράξεις τελεσθείσες προηγουμένως, όταν η αξιόποινη πράξη την οποία αφορά η νέα ποινική διαδικασία έχει τελεστεί πριν από την έκδοση των πρότερων αυτών καταδικαστικών αποφάσεων, στον βαθμό που η εφαρμογή των εθνικών αυτών κανόνων συνεπάγεται ότι ουδεμία ποινή μπορεί να επιβληθεί στο πλαίσιο της νέας διαδικασίας ή, τουλάχιστον, να εκτελεστεί [5].

40. Κατ' αρχάς, επισημαίνω ότι, όπως δήλωσε ο γενικός εισαγγελέας του Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου και όπως προκύπτει από την απόφαση περί παραπομπής, δεν επιτρέπεται, σύμφωνα με το γερμανικό δίκαιο, συγχώνευση της νέας ποινής με την αλλοδαπή ποινή για λόγους δημοσίου διεθνούς δικαίου. Ωστόσο, η νομολογία του Bundesgerichtshof (Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου) διασφαλίζει ότι ο κατηγορούμενος δεν τίθεται κατ' αυτόν τον τρόπο σε μειονεκτική θέση μέσω ενός μηχανισμού «αντιστάθμισης της υπερβολικής αυστηρότητας», ο οποίος επιτρέπει στο δικαστήριο της ουσίας να λάβει υπόψη του, κατά τον καθορισμό της ποινής στη νέα διαδικασία, την πρότερη καταδικαστική απόφαση, όπως θα έπραττε εάν ήταν δυνατή η υπό στενή έννοια συγχώνευση των ποινών.

41. Πρέπει επίσης να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με τις διευκρινίσεις του γενικού εισαγγελέα του Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου, από τη νομολογία του Bundesgerichtshof (Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου) προκύπτει ότι το ανώτατο όριο των δεκαπέντε ετών που προβλέπει η γερμανική νομοθεσία για τις συνολικές στερητικές της ελευθερίας ποινές τυγχάνει, κατ' αρχήν, εφαρμογής στην περίπτωση του μηχανισμού αυτού αντιστάθμισης της υπερβολικής αυστηρότητας.

42. Κατόπιν των διευκρινίσεων αυτών, θα ξεκινήσω την ανάλυσή μου με ορισμένες εισαγωγικές παρατηρήσεις σχετικά με το αντικείμενο της απόφασης-πλαισίου 2008/675 και τον αντίκτυπό της όσον αφορά το ζήτημα της συγχώνευσης των ποινών που έχουν επιβληθεί σε περισσότερα κράτη μέλη, προτού προβώ στην εξέταση του άρθρου 3, παράγραφος 5, της εν λόγω απόφασης-πλαισίου, το οποίο αποτελεί τον πυρήνα του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος.

[5] Σημειώνω ότι από την απόφαση περί παραπομπής δεν προκύπτει με σαφήνεια εάν οι εθνικοί κανόνες στους οποίους αναφέρεται το αιτούν δικαστήριο εμποδίζουν την επιβολή ποινής για τις πράξεις που αποτελούν το αντικείμενο της εκκρεμούς ενώπιόν του ποινικής διαδικασίας, ή εάν είναι δυνατή η επιβολή ποινής, αλλά όχι η εκτέλεσή της. Πράγματι, το αιτούν δικαστήριο αναφέρει τόσο ότι είναι δυνατή η επιβολή ποινής εφόσον το Δικαστήριο υιοθετήσει συγκεκριμένη ερμηνεία του άρθρου 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675, όσο και ότι είναι όντως δυνατή η επιβολή ποινής, όχι όμως η εκτέλεση οποιασδήποτε άλλης ποινής. Ωστόσο, όπως πρόκειται να καταδείξω, φρονώ ότι το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 5, της εν λόγω απόφασης-πλαισίου πρέπει να ερμηνευθεί κατά τον ίδιο τρόπο και στις δύο περιπτώσεις, ούτως ώστε η απάντηση του Δικαστηρίου στο προδικαστικό ερώτημα να μη διαφέρει σε περίπτωση που αποδειχθεί ότι οι εθνικοί κανόνες εμποδίζουν όχι μόνον την εκτέλεση ποινής που επιβάλλεται επ' ευκαιρία νέας ποινικής διαδικασίας, αλλά και την επιβολή τέτοιας ποινής.

1. Επί του αντικειμένου της απόφασης-πλαισίου 2008/675 και του ζητήματος της συγχώνευσης ποινών

43. Σκοπός της απόφασης-πλαισίου 2008/675 είναι να επιβάλει στα κράτη μέλη μια ελάχιστη υποχρέωση ως προς τη συνεκτίμηση καταδικαστικών αποφάσεων που έχουν εκδοθεί σε άλλα κράτη μέλη[6]. Η ratio της υποχρέωσης αυτής είναι σαφής, καθόσον στον χώρο ελευθερίας, ασφάλειας και δικαιοσύνης της Ένωσης δεν μπορεί να γίνει δεκτή καμία διαφορά στη μεταχείριση του ποινικού ιστορικού ενός προσώπου αναλόγως του εάν μια αξιόποινη πράξη έχει τελεστεί στο ένα ή το άλλο κράτος μέλος.

44. Προς τον σκοπό αυτό, το άρθρο 3, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2008/675, σε συνδυασμό με την αιτιολογική σκέψη της 5, επιβάλλει στα κράτη μέλη την υποχρέωση να μεριμνούν ώστε, επ' ευκαιρία νέας ποινικής διαδικασίας σε κράτος μέλος κατά του ίδιου προσώπου και για διαφορετικά πραγματικά περιστατικά, οι πρότερες καταδικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί σε άλλα κράτη, αφενός, να συνεκτιμώνται στον ίδιο βαθμό που, βάσει του εθνικού δικαίου, συνεκτιμώνται και οι πρότερες εθνικές καταδικαστικές αποφάσεις και, αφετέρου, να αποκτούν ισοδύναμα έννομα αποτελέσματα με τα αποτελέσματα που, σύμφωνα με το δίκαιο αυτό, έχουν οι πρότερες εθνικές καταδικαστικές αποφάσεις, ανεξαρτήτως του εάν πρόκειται για υλικές συνέπειες ή για συνέπειες του δικονομικού ή του ουσιαστικού δικαίου[7]. Η απόφαση-πλαίσιο θέτει, κατ' αυτόν τον τρόπο, την αρχή της ίσης μεταχείρισης, ανεξαρτήτως του εάν οι καταδικαστικές αποφάσεις έχουν εκδοθεί σε ένα μόνον κράτος μέλος ή σε περισσότερα.

45. Σκοπός, επομένως, είναι να επιτραπεί η συνεκτίμηση, σε ορισμένο κράτος μέλος, του ποινικού ιστορικού ενός προσώπου, όχι μόνον, όπως επισημαίνει η Επιτροπή, όταν αυτό μπορεί να αποβεί εις βάρος του –αναφέρομαι ειδικότερα στην υποτροπή– αλλά και όταν η συνεκτίμηση αυτή μπορεί να αποβεί προς όφελος του, ιδίως σε περίπτωση πραγματικής συρροής αξιόποινων πράξεων η οποία θα μπορούσε να οδηγήσει σε συγχώνευση των ποινών για εκάστη εξ αυτών.

46. Πράγματι, η συγχώνευση ποινών είναι ένας μηχανισμός που επιτρέπει τη συγκράτηση της αυστηρότητας της ποινής αποτρέποντας την αριθμητική σώρευση ποινών για συρρέουσες αξιόποινες πράξεις. Η αμιγώς μαθηματική σώρευση θα μπορούσε όχι μόνο να έχει αποτελέσματα αντίθετα προς την αρχή της αναλογικότητας, αλλά και, όπως επισημαίνει ο γενικός εισαγγελέας J. Richard de la Tour, να προσκρούει σε μια από τις πρωταρχικές λειτουργίες της ποινής[8]. Πράγματι, η ποινή δεν μπορεί να επιτελεί απλώς λειτουργία ανταπόδοσης, αλλά πρέπει και να αποτρέπει την τέλεση αξιόποινων πράξεων και να διευκολύνει την κοινωνική επανένταξη των καταδικασθέντων. Ωστόσο, σε περίπτωση πραγματικής συρροής αξιόποινων πράξεων, η προειδοποίηση την οποία συνιστά η πρώτη καταδικαστική απόφαση και η οποία διευκολύνει τον δράστη να συνειδητοποιήσει την πράξη του δεν έχει λάβει χώρα, με αποτέλεσμα να είναι δυνατή η προσαρμογή της επιβαλλόμενης ποινής[9].

47. Η συνεκτίμηση από το δικαστήριο των πρότερων καταδικαστικών αποφάσεων επιτρέπει, συνεπώς, στο τελευταίο να κατανοήσει ειδικότερα τις καταστάσεις αυτές και να προβεί, σύμφωνα με τις διατάξεις του εθνικού δικαίου του, στη συγχώνευση των ποινών για συρρέουσες αξιόποινες πράξεις. Η απόφαση-πλαίσιο 2008/675 επιτρέπει την εφαρμογή τέτοιων μηχανισμών σε περιπτώσεις πραγματικής συρροής διασυνοριακών αξιόποινων πράξεων. Υπό την έννοια αυτή,

6 Αιτιολογική σκέψη 3 της απόφασης-πλαισίου 2008/675.

7 Απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2017, Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:710, σκέψεις 25 και 26).

8 Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα J. Richard de la Tour στην υπόθεση AV (Απόφαση περί καθορισμού συνολικής ποινής) (C-221/19, EU:C:2020:815, σημείο 35).

9 Προτάσεις του γενικού εισαγγελέα Y. Bot στην υπόθεση Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:386, σημείο 43).

το Δικαστήριο έχει κρίνει ότι η εν λόγω απόφαση-πλαίσιο εφαρμόζεται επί εθνικής διαδικασίας που έχει ως αντικείμενο την επιβολή, προς τον σκοπό της έκτισης, συνολικής στερητικής της ελευθερίας ποινής για τον προσδιορισμό της οποίας λαμβάνεται υπόψη η ποινή που έχει επιβάλει σε ορισμένο πρόσωπο το εθνικό δικαστήριο καθώς και η ποινή που έχει επιβάλει στο ίδιο πρόσωπο με προγενέστερη καταδικαστική απόφαση δικαστήριο άλλου κράτους μέλους για διαφορετικά πραγματικά περιστατικά [10].

48. Ωστόσο, δεδομένου ότι η υποχρέωση συνεκτίμησης των πρότερων καταδικαστικών αποφάσεων μπορεί να δημιουργήσει δυσκολίες όταν οι καταδικαστικές αυτές αποφάσεις έχουν εκδοθεί στην αλλοδαπή, η απόφαση-πλαίσιο 2008/675 αποσαφηνίζει, στο άρθρο της 3, παράγραφος 3, το εύρος της εν λόγω υποχρέωσης.

49. Κατ' αυτόν τον τρόπο, σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 3, της απόφασης-πλαισίου 2008/675, η συνεκτίμηση, επ' ευκαιρία νέας ποινικής διαδικασίας, πρότερων καταδικαστικών αποφάσεων που έχουν εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος δεν επιτρέπεται να έχει ως αποτέλεσμα ούτε την παρέμβαση στις πρότερες αυτές καταδικαστικές αποφάσεις ή σε οποιαδήποτε απόφαση σχετική με την εκτέλεσή τους από το κράτος μέλος στο οποίο διεξάγεται η νέα ποινική διαδικασία, ούτε την ανάκληση ή αναθεώρηση των εν λόγω καταδικαστικών αποφάσεων, οι οποίες πρέπει να λαμβάνονται υπόψη όπως ακριβώς δημοσιεύθηκαν [11].

50. Η διευκρίνιση αυτή είναι ασφαλώς κρίσιμη σε περίπτωση πραγματικής συρροής αξιόποινων πράξεων, η οποία μπορεί να οδηγήσει σε συγχώνευση ποινών σε ορισμένο κράτος μέλος. Τούτο προβλέπεται ρητώς στην αιτιολογική σκέψη 14 της απόφασης-πλαισίου 2008/675, η οποία αναφέρει ότι το άρθρο 3, παράγραφος 3, της εν λόγω απόφασης-πλαισίου αφορά περιπτώσεις κατά τις οποίες μια ποινή που έχει επιβληθεί με πρότερη δικαστική απόφαση και δεν έχει ακόμη εκτελεστεί συμψηφίζεται ή προστίθεται σε άλλη ποινή, η οποία στη συνέχεια πράγματι εκτελείται. Σε μια τέτοια περίπτωση, η συγχώνευση των ποινών στο κράτος μέλος του δικαστηρίου που τη διατάσσει θα επηρέαζε αναγκαστικά την εκτέλεση της προγενέστερης ποινής που είχε επιβληθεί από δικαστήριο άλλου κράτους μέλους.

51. Ωστόσο, το άρθρο 3, παράγραφος 3, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 δεν περιορίζεται στο ζήτημα της συγχώνευσης των ποινών. Πράγματι, η συνεκτίμηση από το εθνικό δικαστήριο πρότερων αλλοδαπών καταδικαστικών αποφάσεων δύναται, και σε άλλες περιπτώσεις, να έχει ως συνέπεια παρέμβαση στις πρότερες αυτές καταδικαστικές αποφάσεις, παραδείγματος χάριν, με άρση της αναστολής που έχει χορηγηθεί για την έκτιση της επιβληθείσας με την πρότερη απόφαση ποινής και τη μετατροπή της σε ποινή φυλάκισης χωρίς αναστολή [12].

52. Επιδιώκεται, κατ' αυτόν τον τρόπο να διατηρηθεί το δεδικασμένο των αποφάσεων που έχουν εκδοθεί σε άλλα κράτη μέλη, ούτως ώστε η συνεκτίμηση πρότερων καταδικαστικών αποφάσεων να μην μπορεί να οδηγήσει σε παρέμβαση του εθνικού δικαστηρίου στην εκδοθείσα σε άλλο κράτος μέλος πρότερη απόφαση. Ως εκ τούτου, το άρθρο 3, παράγραφος 3, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 θέτει ένα γενικό όριο στην υποχρέωση συνεκτίμησης πρότερων καταδικαστικών αποφάσεων που έχουν εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος.

[10] Αποφάσεις της 21ης Σεπτεμβρίου 2017, Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:710, σκέψη 29), και της 15ης Απριλίου 2021, AV (Απόφαση περί καθορισμού συνολικής ποινής) (C-221/19, EU:C:2021:278, σκέψη 52).

[11] Αποφάσεις της 21ης Σεπτεμβρίου 2017, Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:710, σκέψεις 37 και 44), και της 15ης Απριλίου 2021, AV (Απόφαση περί καθορισμού συνολικής ποινής) (C-221/19, EU:C:2021:278, σκέψη 53).

[12] Απόφαση της 21ης Σεπτεμβρίου 2017, Beshkov (C-171/16, EU:C:2017:710, σκέψη 46).

53. Πέραν του περιορισμού αυτού, η απόφαση-πλαίσιο 2008/675 προβλέπει επίσης ότι, σύμφωνα με το άρθρο της 3, παράγραφος 5, εάν η αξιόποινη πράξη την οποία αφορά η νέα ποινική διαδικασία έχει τελεσθεί πριν από την έκδοση της πρότερης καταδικαστικής απόφασης ή την πλήρη εκτέλεσή της, οι παράγραφοι 1 και 2 του εν λόγω άρθρου δεν συνεπάγονται την υποχρέωση για τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν τους εθνικούς κανόνες τους για την επιβολή ποινών, εφόσον η εφαρμογή των εν λόγω κανόνων σε καταδικαστικές αποφάσεις της αλλοδαπής ενδέχεται να περιορίζει την επιβολή ποινής από τη δικαστική αρχή επ' ευκαιρία νέας διαδικασίας.

2. Επί του άρθρου 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675

54. Το άρθρο 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 προβλέπει εξαίρεση από το άρθρο 3, παράγραφος 1, της εν λόγω απόφασης-πλαισίου.

55. Πράγματι, από το γράμμα της εν λόγω διάταξης προκύπτει σαφώς ότι, στην αναφερόμενη σε αυτήν περίπτωση, τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται, δυνάμει του άρθρου 3, παράγραφος 1, της απόφασης-πλαισίου 2008/675, να εφαρμόζουν τους εθνικούς κανόνες τους για την επιβολή ποινών. Με άλλα λόγια, προβλέπεται εξαίρεση από την αρχή της ίσης μεταχείρισης κατά το άρθρο 3, παράγραφος 1, της εν λόγω απόφασης-πλαισίου, όταν η εφαρμογή των εθνικών κανόνων για την επιβολή ποινών σε σχέση με καταδικαστικές αποφάσεις που εκδόθηκαν σε άλλο κράτος μέλος έχει ως συνέπεια να περιορίζει την επιβολή ποινής από τη δικαστική αρχή επ' ευκαιρία νέας διαδικασίας.

56. Σε αντίθεση προς ό, τι υποστήριξε η Επιτροπή κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το άρθρο 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 απευθύνεται, συνεπώς, στα κράτη μέλη, καταλείποντάς τους περιθώριο ελιγμών ως προς το εάν θα θεσπίσουν εξαίρεση από την αρχή της ίσης μεταχείρισης της παραγράφου του 1, ορίζει δε ότι, σε περίπτωση που επιλέξουν να εισαγάγουν τέτοια εξαίρεση, οφείλουν να εξασφαλίσουν ότι τα δικαστήρια δύνανται, εντούτοις, να συνεκτιμούν άλλως τις αλλοδαπές καταδικαστικές αποφάσεις.

57. Σημειώνω ότι η διάταξη αυτή έχει εφαρμογή μόνο στην περίπτωση κατά την οποία η αξιόποινη πράξη την οποία αφορά η νέα ποινική διαδικασία έχει τελεσθεί πριν από την έκδοση της πρότερης καταδικαστικής απόφασης ή την πλήρη εκτέλεσή της.

58. Η προϋπόθεση αυτή συντρέχει εν προκειμένω, δεδομένου ότι ο επίμαχος στη διαφορά της κύριας δίκης βιασμός διαπράχθηκε πριν από την έκδοση των γαλλικών καταδικαστικών αποφάσεων. Θα μπορούσε να συναχθεί, όπως υποστηρίζουν ο γενικός εισαγγελέας του Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου και η Επιτροπή, ότι το άρθρο 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 πρέπει να τύχει εν προκειμένω εφαρμογής και να επιτρέψει στο αιτούν δικαστήριο να μην εφαρμόσει το όριο των δεκαπέντε ετών που προβλέπει το γερμανικό δίκαιο για τις συνολικές πρόσκαιρες στερητικές της ελευθερίας ποινές, δεδομένου ότι ο κανόνας αυτός θα εμπόδιζε το γερμανικό δικαστήριο να επιβάλει στον αναιρεσείοντα της κύριας δίκης εκτελεστή ποινή.

59. Εντούτοις, η ερμηνεία αυτή δεν με πείθει, για τους λόγους που πρόκειται να εκθέσω.

α) Επί της μεταφοράς του άρθρου 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 στο εθνικό δίκαιο και της έλλειψης άμεσου αποτελέσματος της διάταξης αυτής

60. Υπό το πρίσμα της νομολογίας του Bundesgerichtshof (Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου) που μνημονεύεται στα σημεία 40 και 41 των παρουσών προτάσεων, ο Γερμανός νομοθέτης δεν έκρινε αναγκαία τη θέσπιση πρόσθετων μέτρων για τη μεταφορά της απόφασης-πλαισίου 2008/675 στο εθνικό δίκαιο, καθόσον ο μηχανισμός αντιστάθμισης της υπερβολικής αυστηρότητας σε περίπτωση αλλοδαπών καταδικαστικών αποφάσεων, ο οποίος ερμηνεύεται σύμφωνα με τον μηχανισμό του άρθρου 3 της εν λόγω απόφασης-πλαισίου, διασφαλίζει ότι ένα πρόσωπο κατά του οποίου έχει ασκηθεί ποινική δίωξη στη Γερμανία δεν τίθεται, εξαιτίας της έκδοσης αλλοδαπής καταδικαστικής απόφασης, σε μειονεκτική θέση σε σχέση με πρόσωπο που κατά του οποίου έχουν εκδοθεί πλείονες καταδικαστικές αποφάσεις μόνο στο εν λόγω κράτος μέλος [13].

61. Ωστόσο, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, οι διατάξεις μιας απόφασης-πλαισίου πρέπει να εφαρμόζονται μέσω κανόνων αναμφισβήτητης δεσμευτικότητας, με την απαιτούμενη ακρίβεια και σαφήνεια, ώστε να πληρούται η απαίτηση της ασφάλειας δικαίου, η οποία επιβάλλει, σε περίπτωση που μια απόφαση-πλαίσιο αποσκοπεί στη γένεση δικαιωμάτων για τους ιδιώτες, να μπορούν οι δικαιούχοι να έχουν πλήρη γνώση των δικαιωμάτων τους [14].

62. Οι απαιτήσεις αυτές δεσμευτικότητας, ακρίβειας και σαφήνειας είναι ακόμη πιο σημαντικές σε ποινικές υποθέσεις, όταν οι διατάξεις μιας απόφασης-πλαισίου μπορεί να έχουν ως αποτέλεσμα την επίταση της ποινικής ευθύνης του κατηγορουμένου.

63. Σημειώνω εν προκειμένω ότι ο μηχανισμός αντιστάθμισης της υπερβολικής αυστηρότητας που προβλέπει το γερμανικό δίκαιο είναι μηχανισμός ευνοϊκός για τον κατηγορούμενο, δεδομένου ότι επιτρέπει τη συνεκτίμηση πρότερων καταδικαστικών αποφάσεων που έχουν εκδοθεί εις βάρος του με σκοπό την προσαρμογή της επιβαλλόμενης ποινής. Από την πλευρά του, το άρθρο 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675, στον βαθμό που επιτρέπει στο εθνικό δικαστήριο να μην εφαρμόσει έναν τέτοιο μηχανισμό, έχει αρνητικό αντίκτυπο στην κατάσταση του κατηγορουμένου.

64. Εν προκειμένω, και παρά το γεγονός ότι το άρθρο 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 έχει ως αποτέλεσμα, μεταξύ άλλων, την επιδείνωση της κατάστασης των κατηγορουμένων, η νομολογία του Bundesgerichtshof (Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου) δεν είναι σαφής. Ο γενικός εισαγγελέας του Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου ανέφερε διάφορες αποφάσεις, ορισμένες από τις οποίες τηρούν το όριο των δεκαπέντε ετών, ενώ άλλες όχι [15].

[13] Deutscher Bundestag, Drucksache 16/13673 (bundestag.de), σ. 5.

[14] Αποφάσεις της 24ης Μαρτίου 2022, Επιτροπή κατά Ιρλανδίας (Μεταφορά της απόφασης-πλαισίου 2008/909) (C-125/21, μη δημοσιευθείσα, EU:C:2022:213, σκέψη 21), της 17ης Δεκεμβρίου 2020, Επιτροπή κατά Ουγγαρίας (Υποδοχή αιτούντων διεθνή προστασία) (C-808/18, EU:C:2020:1029, σκέψη 288), και της 13ης Μαρτίου 1997, Επιτροπή κατά Γαλλίας (C-197/96, EU:C:1997:155, σκέψη 15).

[15] Επιπλέον, πρέπει να επισημανθεί ότι, στην υπόθεση της κύριας δίκης, το πρωτοβάθμιο δικαστήριο αρνήθηκε, κατά την εφαρμογή του μηχανισμού αντιστάθμισης της υπερβολικής αυστηρότητας, να τηρήσει το ανώτατο όριο των δεκαπέντε ετών που προβλέπει το γερμανικό δίκαιο για τις συνολικές στερητικές της ελευθερίας ποινές.

65. Ως εκ τούτου, η νομολογία του Bundesgerichtshof (Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου) δεν αποτελεί επαρκές μέτρο μεταφοράς του άρθρου 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 στο εθνικό δίκαιο [16].

66. Συναφώς, υπενθυμίζω ότι η απόφαση-πλαίσιο 2008/675 εκδόθηκε βάσει του πρώην τρίτου πυλώνα της Ένωσης, και συγκεκριμένα κατ' εφαρμογήν του άρθρου 34, παράγραφος 2, στοιχείο β', ΕΕ, και, ως εκ τούτου, οι διατάξεις της δεν έχουν άμεσο αποτέλεσμα. Η διάταξη, όμως, αυτή προβλέπει, αφενός, ότι οι αποφάσεις-πλαίσιο δεσμεύουν τα κράτη μέλη όσον αφορά το προς επίτευξη αποτέλεσμα, ενώ οι εθνικές αρχές είναι αρμόδιες για τη μορφή και τα σχετικά μέσα, και, αφετέρου, ότι οι αποφάσεις-πλαίσιο δεν μπορούν να έχουν άμεσο αποτέλεσμα [17].

67. Ελλείψει άμεσου αποτελέσματος του άρθρου 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675, η διάταξη αυτή δεν μπορεί, συνεπώς, να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει στο εθνικό δικαστήριο να μην εφαρμόσει το ανώτατο όριο των δεκαπέντε ετών που προβλέπει το γερμανικό δίκαιο για τις συνολικές στερητικές της ελευθερίας ποινές.

β) Επί της υποχρέωσης σύμφωνης ερμηνείας της απόφασης-πλαισίου 2008/675 και των ορίων της

68. Είναι αληθές ότι, καίτοι οι αποφάσεις-πλαίσια δεν μπορούν να παράγουν άμεσο αποτέλεσμα, εντούτοις, ο δεσμευτικός χαρακτήρας τους συνεπάγεται ότι οι εθνικές αρχές υπέχουν υποχρέωση σύμφωνης προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνείας του εθνικού τους δικαίου από την ημερομηνία λήξης της προθεσμίας για τη μεταφορά των εν λόγων αποφάσεων-πλαισίων στην εθνική έννομη τάξη [18].

69. Επομένως, κατά την εφαρμογή του εθνικού δικαίου, οι αρχές αυτές οφείλουν να το ερμηνεύουν, κατά το μέτρο του δυνατού, με γνώμονα το γράμμα και τον σκοπό της απόφασης-πλαισίου, προκειμένου να επιτυγχάνεται το αποτέλεσμα που επιδιώκεται με αυτήν [19].

70. Εξ αυτού συνάγεται ότι, στον βαθμό που η εφαρμογή του ανωτάτου ορίου των δεκαπέντε ετών που προβλέπει το γερμανικό δίκαιο για τις συνολικές στερητικές της ελευθερίας ποινές έχει ως αποτέλεσμα να περιορίζει την επιβολή ποινής από τη δικαστική αρχή στο πλαίσιο της

[16] Ακόμη και αν γινόταν δεκτό ότι η νομολογία του Bundesgerichtshof (Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου) μεταφέρει επαρκώς το άρθρο 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 καθ' ο μέρος επιβάλλει με σαφήνεια την τήρηση του ανωτάτου ορίου των δεκαπέντε ετών κατά την εφαρμογή του μηχανισμού αντιστάθμισης της υπερβολικής αυστηρότητας, φρονώ ότι τούτο δεν θα μπορούσε να οδηγήσει το αιτούν δικαστήριο να αποστεί από το ανώτατο αυτό όριο. Η διάταξη αυτή ορίζει ότι, στις αναφερόμενες σε αυτήν περιπτώσεις, «οι παράγραφοι 1 και 2 δεν συνεπάγονται την υποχρέωση για τα κράτη μέλη να εφαρμόζουν τους εθνικούς κανόνες τους για την επιβολή ποινών», διευκρινίζει δε ότι, στις περιπτώσεις αυτές, τα κράτη μέλη διασφαλίζουν ότι τα δικαστήριά τους μπορούν να συνεκτιμούν άλλως τις πρότερες καταδικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί στην αλλοδαπή. Δεδομένου ότι ο Γερμανός νομοθέτης επέλεξε τη μεταφορά της εν λόγω απόφασης-πλαισίου μέσω της νομολογίας, αποκλείοντας, σε περίπτωση πραγματικής συρροής αξιόποινων πράξεων, την υπό στενή έννοια συγχώνευση των ποινών, και προβλέποντας ταυτοχρόνως εναλλακτικό τρόπο συνεκτίμησης των πρότερων καταδικαστικών αποφάσεων από τα δικαστήρια, μέσω του μηχανισμού αντιστάθμισης της υπερβολικής αυστηρότητας, ισχύει το ανώτατο όριο των δεκαπέντε ετών για την επιβολή συνολικής στερητικής της ελευθερίας ποινής λαμβανομένων υπόψη των πρότερων καταδικαστικών αποφάσεων. Υπό τις συνθήκες αυτές, και στον βαθμό που η εθνική νομολογία προβαίνει σε αυστηρή εφαρμογή του άρθρου 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 εντός του περιθωρίου εκτιμήσεως που διαθέτουν τα κράτη μέλη, η διάταξη αυτή δεν μπορεί σε καμία περίπτωση να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει στο εθνικό δικαστήριο να αποστεί από το ανώτατο αυτό όριο των δεκαπέντε ετών που προβλέπει το γερμανικό δίκαιο για τις συνολικές στερητικές της ελευθερίας ποινές.

[17] Αποφάσεις της 8ης Νοεμβρίου 2016, Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, σκέψη 56), και της 24ης Ιουνίου 2019, Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530, σκέψη 69).

[18] Αποφάσεις της 8ης Νοεμβρίου 2016, Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, σκέψεις 58 και 61), και της 24ης Ιουνίου 2019, Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530, σκέψη 72).

[19] Αποφάσεις της 16ης Ιουνίου 2005, Pupino (C-105/03, EU:C:2005:386, σκέψη 43), της 8ης Νοεμβρίου 2016, Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, σκέψη 59), και της 24ης Ιουνίου 2019, Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530, σκέψη 73).

εκκρεμούσης ενώπιόν της διαδικασίας, η σύμφωνη προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνεία του γερμανικού δικαίου θα μπορούσε να οδηγήσει την εν λόγω αρχή να μην εφαρμόσει το ανώτατο αυτό όριο, αλλά να συνεκτιμήσει άλλως τις πρότερες αλλοδαπές καταδικαστικές αποφάσεις.

71. Ωστόσο, η επιταγή περί ερμηνείας σύμφωνης προς το δίκαιο της Ένωσης δεν είναι απεριόριστη. Συγκεκριμένα, οι γενικές αρχές του δικαίου, ιδίως οι αρχές της ασφάλειας δικαίου και της μη αναδρομικότητας, αντιτίθενται ειδικότερα στο να καταλήγει η υποχρέωση σύμφωνης προς το δίκαιο της Ένωσης ερμηνείας του εθνικού δικαίου, βάσει απόφασης-πλαισίου και ανεξαρτήτως νόμου που έχει ενδεχομένως εκδοθεί προς εφαρμογή της, στη θεμελίωση ή την επίταση της ποινικής ευθύνης όσων έχουν διαπράξει αδίκημα [20].

72. Φρονώ ότι τούτο ακριβώς ισχύει όσον αφορά το άρθρο 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675, εάν η διάταξη αυτή ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει στο εθνικό δικαστήριο να μην εφαρμόσει το όριο των δεκαπέντε ετών που προβλέπει το γερμανικό δίκαιο για τις συνολικές στερητικές της ελευθερίας ποινές. Πράγματι, σε μια τέτοια περίπτωση, η υποχρέωση σύμφωνης ερμηνείας θα οδηγούσε σε επιδείνωση της ποινικής κατάστασης του οικείου προσώπου σε σχέση με εκείνη στην οποία θα τελούσε κατ' εφαρμογήν του εθνικού δικαίου, στερώντας του το πλεονέκτημα του ανωτάτου αυτού ορίου των δεκαπέντε ετών.

73. Συναφώς, πρέπει να σημειωθεί ότι, καίτοι η νομολογία του Δικαστηρίου αναφέρεται στην *επίταση της ποινικής ευθύνης* του προσώπου που έχει τελέσει αξιόποινη πράξη, τούτο δεν αποκλείει, κατά τη γνώμη μου, το ενδεχόμενο να αφορά επίσης καταστάσεις, όπως η επίμαχη εν προκειμένω, στις οποίες η διάταξη απόφασης-πλαισίου επιτείνει όχι μόνον την ίδια την ποινική ευθύνη του οικείου προσώπου, αλλά και την ποινή που μπορεί να του επιβληθεί.

74. Πράγματι, η νομολογία του Δικαστηρίου βασίζεται, μεταξύ άλλων, στην αρχή της ασφάλειας δικαίου [21], η οποία έχει ιδιαίτερη σημασία σε ποινικές υποθέσεις και της οποίας το πεδίο εφαρμογής δεν περιορίζεται στον προσδιορισμό της ποινικής ευθύνης ενός προσώπου, αλλά επεκτείνεται και στα αποτελέσματα της ευθύνης αυτής, με κυριότερο την ποινή που μπορεί να του επιβληθεί. Το ίδιο το Δικαστήριο το αναγνωρίζει εξάλλου όταν, κατ' εφαρμογήν της νομολογίας αυτής, εξετάζει όχι μόνον εάν η επίμαχη εν προκειμένω διάταξη της απόφασης-πλαισίου έχει ως αποτέλεσμα τη θεμελίωση ή την επίταση της ποινικής ευθύνης του οικείου προσώπου, αλλά και «την τροποποίηση, σε βάρος του τελευταίου, της διάρκειας της ποινής» [22].

75. Υπό τις συνθήκες αυτές, η αρχή της σύμφωνης προς τις διατάξεις της απόφασης-πλαισίου 2008/675 ερμηνείας του εθνικού δικαίου δεν μπορεί να επιστρέψει στο εθνικό δικαστήριο να αγνοήσει το ανώτατο όριο των δεκαπέντε ετών που προβλέπει το εθνικό δίκαιο για τις συνολικές στερητικές της ελευθερίας ποινές που επιβάλλονται βάσει του μηχανισμού αντιστάθμισης της υπερβολικής αυστηρότητας.

[20] Αποφάσεις της 8ης Νοεμβρίου 2016, Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, σκέψεις 63 και 64), της 29ης Ιουνίου 2017, Popławski (C-579/15, EU:C:2017:503, σκέψη 32), και της 24ης Ιουνίου 2019, Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530, σκέψη 75).

[21] Αποφάσεις της 16ης Ιουνίου 2005, Pupino (C-105/03, EU:C:2005:386, σκέψη 44), της 8ης Νοεμβρίου 2016, Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, σκέψη 64), και της 24ης Ιουνίου 2019, Popławski (C-573/17, EU:C:2019:530, σκέψη 75).

[22] Απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2016, Ognyanov (C-554/14, EU:C:2016:835, σκέψη 65).

γ) Επί της έλλειψης σαφήνειας του εθνικού δικαίου όσον αφορά την ύπαρξη ανωτάτου ορίου για τις συνολικές στερητικές της ελευθερίας ποινές που προκύπτει από την εφαρμογή του μηχανισμού αντιστάθμισης της υπερβολικής αυστηρότητας

76. Επισημαίνω ότι η ανάλυση που μόλις ανέπτυξα βασίζεται στην παραδοχή ότι η νομολογία του Bundesgerichtshof (Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου) μεταφέρει στον μηχανισμό αντιστάθμισης της υπερβολικής αυστηρότητας την απαίτηση τήρησης του ανωτάτου ορίου των δεκαπέντε ετών για τις συνολικές στερητικές της ελευθερίας ποινές που υφίσταται στον τομέα της συγχώνευσης των ποινών. Πράγματι, το άρθρο 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι επιτρέπει τη μη εφαρμογή του ανωτάτου αυτού ορίου μόνο στο μέτρο που το ίδιο το γερμανικό δίκαιο προβλέπει ότι το ανώτατο αυτό όριο δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση πραγματικής συρροής αξιόποινων πράξεων που έχουν τελεστεί σε περισσότερα κράτη μέλη.

77. Ωστόσο, πρέπει να επισημάνω ότι όσα διημείφθησαν κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση ενδέχεται να δημιούργησαν σύγχυση ως προς το εάν ένα τέτοιο ανώτατο όριο δεκαπέντε ετών μπορούσε να τύχει εφαρμογής και στον μηχανισμό αντιστάθμισης της υπερβολικής αυστηρότητας, με τον γενικό εισαγγελέα του Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου να δηλώνει τόσο ότι το ανώτατο αυτό όριο έχει εφαρμογή στον μηχανισμό αντιστάθμισης της υπερβολικής αυστηρότητας σύμφωνα με τη νομολογία του Bundesgerichtshof (Ανωτάτου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου) όσο και ότι ένα τέτοιο ανώτατο όριο δεν μπορούσε να εφαρμοστεί και ουδέποτε άλλωστε έχει εφαρμοστεί. Επιπλέον, από το ιστορικό της διαφοράς της κύριας δίκης προκύπτει ότι το πρωτοβάθμιο δικαστήριο αρνήθηκε να εφαρμόσει ένα τέτοιο ανώτατο όριο. Ως εκ τούτου, δεν είναι σαφές εάν το γερμανικό δίκαιο προβλέπει την εφαρμογή του ανωτάτου ορίου των δεκαπέντε ετών για την επιβολή συνολικής ποινής στο πλαίσιο του μηχανισμού αντιστάθμισης της υπερβολικής αυστηρότητας.

78. Ωστόσο, εάν ένα τέτοιο ανώτατο όριο δεν προβλέπεται στο γερμανικό δίκαιο όσον αφορά τον μηχανισμό αντιστάθμισης της υπερβολικής αυστηρότητας, η σύμφωνη ερμηνεία των διατάξεων του εθνικού δικαίου υπό το πρίσμα του άρθρου 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 θα μπορούσε να οδηγήσει σε λύση αντίθετη από αυτήν που προτείνω.

79. Υπό τις συνθήκες αυτές, εναπόκειται στο αιτούν δικαστήριο να διαπιστώσει εάν το ανώτατο όριο των δεκαπέντε ετών που προβλέπει το γερμανικό δίκαιο για τις συνολικές στερητικές της ελευθερίας ποινές τυγχάνει εφαρμογής και στην περίπτωση του μηχανισμού αντιστάθμισης της υπερβολικής αυστηρότητας.

80. Από τα ανωτέρω συνάγεται, κατά τη γνώμη μου, ότι το άρθρο 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι, ελλείψει μέτρων μεταφοράς της διάταξης αυτής εθνικό δίκαιο και στον βαθμό που το τελευταίο προβλέπει όριο στην επιβολή στερητικής της ελευθερίας ποινής σε περίπτωση συνεκτίμησης καταδικαστικών αποφάσεων που έχουν εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος, κράτος μέλος υποχρεούται, επ' ευκαιρία ποινικής διαδικασίας κατά ενός προσώπου, να εφαρμόσει τους εθνικούς κανόνες του συνεκτιμώντας τις πρότερες αλλοδαπές καταδικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί κατά του ίδιου προσώπου για διαφορετικές αξιόποινες πράξεις τελεσθείσες προηγουμένως, όταν η αξιόποινη πράξη την οποία αφορά η νέα ποινική διαδικασία έχει τελεσθεί πριν από την έκδοση των πρότερων καταδικαστικών αποφάσεων, ακόμη και εάν η εφαρμογή των εθνικών αυτών κανόνων συνεπάγεται ότι ουδεμία ποινή μπορεί να επιβληθεί στο πλαίσιο της νέας διαδικασίας ή, τουλάχιστον, να εκτελεστεί.

Β. Επί του δευτέρου προδικαστικού ερωτήματος

81. Με το δεύτερο ερώτημά του, το αιτούν δικαστήριο διερωτάται, κατ' ουσίαν, εάν, σε περίπτωση που το κράτος μέλος δεν υποχρεούται, βάσει του άρθρου 3, παράγραφος 5, πρώτο εδάφιο, της απόφασης-πλαισίου 2008/675, να εφαρμόσει τους εθνικούς κανόνες του περί συγχώνευσης ποινών συνεκτιμώντας πρότερες καταδικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος, το άρθρο 3, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της εν λόγω απόφασης-πλαισίου πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η άλλως συνεκτίμηση πρότερων καταδικαστικών αποφάσεων που έχουν εκδοθεί σε άλλα κράτη μέλη, όπως προβλέπει η διάταξη αυτή, απαιτεί από το εθνικό δικαστήριο να προσδιορίσει σαφώς και συγκεκριμένως, κατά την επιμέτρηση της ποινής για την αξιόποινη πράξη που τελέστηκε στην εθνική επικράτεια, το μειονέκτημα που προκύπτει από την αδυναμία συγχώνευσης των ποινών σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες.

82. Λαμβανομένης υπόψη της ανάλυσής μου επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος, παρέλκει η απάντηση στο δεύτερο. Θα το εξετάσω, ωστόσο, για λόγους πληρότητας, για την περίπτωση που το Δικαστήριο δεν συμμεριστεί την ανάλυση αυτή.

83. Το άρθρο 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 ορίζει ότι, όταν εφαρμόζεται το πρώτο εδάφιο της διάταξης αυτής και επιτρέπεται στο εθνικό δικαστήριο, κατά παρέκκλιση από την αρχή της ίσης μεταχείρισης που προβλέπεται στην παράγραφο 1 του άρθρου αυτού, να μη συνεκτιμήσει πρότερη καταδικαστική απόφαση σε περίπτωση πραγματικής συρροής αξιόποινων πράξεων, τα κράτη μέλη οφείλουν να εξασφαλίζουν ότι τα δικαστήριά τους μπορούν να συνεκτιμούν *άλλως* πρότερες καταδικαστικές αποφάσεις.

84. Με άλλα λόγια, το άρθρο 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 διασφαλίζει ότι, ακόμη και στις περιπτώσεις στις οποίες δεν συνεκτιμώνται πρότερες καταδικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί στην αλλοδαπή, το ποινικό ιστορικό του προσώπου το οποίο αφορά η νέα διαδικασία δεν παροράται, προκειμένου να διασφαλίζεται, ελλείψει υπό στενή έννοια ίσης μεταχείρισης, κάποια μορφή δικαιοσύνης.

85. Ωστόσο, όπως επισήμαναν η Επιτροπή και ο γενικός εισαγγελέας του Ανώτατου Ομοσπονδιακού Δικαστηρίου, η διάταξη αυτή δεν προβλέπει καμία απαίτηση όσον αφορά τις συγκεκριμένες λεπτομέρειες της εναλλακτικής αυτής συνεκτίμησης, ιδίως όσον αφορά τον υπολογισμό της επιβαλλόμενης ποινής. Ως εκ τούτου, το ζήτημα αυτό καταλείπεται στη διακριτική ευχέρεια των μνημονευόμενων στη διάταξη αυτή δικαστηρίων των κρατών μελών, χωρίς να μπορεί να συναχθεί από το άρθρο 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 οποιαδήποτε άλλη απαίτηση πέραν εκείνης που αφορά τη συνεκτίμηση καταδικαστικών αποφάσεων με σκοπό την αντιστάθμιση της αδυναμίας εφαρμογής της αρχής της ίσης μεταχείρισης.

86. Υπό τις συνθήκες αυτές, φρονώ ότι το άρθρο 3, παράγραφος 5, δεύτερο εδάφιο, της απόφασης-πλαισίου 2008/675 πρέπει να ερμηνευθεί υπό την έννοια ότι η άλλως συνεκτίμηση πρότερων καταδικαστικών αποφάσεων που έχουν εκδοθεί σε άλλα κράτη μέλη, όπως προβλέπει η διάταξη αυτή, δεν απαιτεί από το εθνικό δικαστήριο να προσδιορίσει σαφώς και συγκεκριμένως, κατά την επιμέτρηση της ποινής για την εγχώρια αξιόποινη πράξη, το μειονέκτημα που προκύπτει από την αδυναμία συγχώνευσης των ποινών σύμφωνα με τους εθνικούς κανόνες.

V. Πρόταση

87. Κατόπιν των προεκτεθέντων, προτείνω στο Δικαστήριο να απαντήσει στα προδικαστικά ερωτήματα που υπέβαλε το Bundesgerichtshof (Ανώτατο Ομοσπονδιακό Δικαστήριο, Γερμανία) ως εξής:

Το άρθρο 3, παράγραφος 5, της απόφασης-πλαισίου 2008/675/ΔΕΥ του Συμβουλίου, της 24ης Ιουλίου 2008, για τη συνεκτίμηση των καταδικαστικών αποφάσεων μεταξύ των κρατών μελών της Ευρωπαϊκής Ένωσης επ' ευκαιρία νέας ποινικής διαδικασίας

έχει την έννοια ότι:

ελλείψει μέτρων μεταφοράς της διάταξης αυτής εθνικό δίκαιο και στον βαθμό που το τελευταίο προβλέπει όριο στην επιβολή ποινής στερητικής της ελευθερίας σε περίπτωση συνεκτίμησης καταδικαστικών αποφάσεων που έχουν εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος, κράτος μέλος υποχρεούται, επ' ευκαιρία ποινικής διαδικασίας κατά ενός προσώπου, να εφαρμόσει τους εθνικούς κανόνες του συνεκτιμώντας τις πρότερες αλλοδαπές καταδικαστικές αποφάσεις που έχουν εκδοθεί κατά του ίδιου προσώπου για διαφορετικές αξιόποινες πράξεις τελεσθείσες προηγουμένως, όταν η αξιόποινη πράξη την οποία αφορά η νέα ποινική διαδικασία έχει τελεσθεί πριν από την έκδοση των πρότερων καταδικαστικών αποφάσεων, ακόμη και εάν η εφαρμογή των εθνικών αυτών κανόνων συνεπάγεται ότι ουδεμία ποινή μπορεί να επιβληθεί στο πλαίσιο της νέας διαδικασίας ή, τουλάχιστον, να εκτελεστεί.